

gere under vore Omstændigheder. Han har vist meget meget Ret i, at hvor ikke Krigen saa at sige hører til Dagens Orden, saa enten hele Staten, som i Preussen, er bygget paa Krig, eller dog, som i Frankrig, idelig Krig, er Noget, som ansees for at være et nødvendigt Middel til at vedligeholde Statens Ære, Værdighed og Vægt i de store Magters Vægtfaal, det er meget rigtigt, at i saadanne Lande er Trangen ganske anderledes stærk til saadanne Boliger og Hvilesteder i det Store, som enten det for Sømænd i Greenwich eller det for Landkrigere i Paris eller om der er noget andet, som er blevet ligesaa berømt over hele Europa; men fordi vi ikke trænge saa stærkt eller til noget saa stort, som i hine Lande, da synes mig, det kunde vist aldrig skade, men var vist en af de Maader, hvorpaa Staten baade lettest og bedst kunde gjøre noget for de Krigere, som enten tilsvørs eller tillands miste deres Førlighed, at der ogsaa var saadanne Hvilesteder, et for Sømænd og et for Landkrigere.

Jeg mener fremdeles, at ligesom det jo aldrig skulde være noget tvungent Opholdssted, og følgelig paa ingen Maade kunde komme til at franske Bedkommendes Følelse, at saaledes er det, naar det virkelig for Alvor foretages, en af de sikreste Maader til at lade Understøttelsen komme paa det rette Sted, thi det skeer ikke nær saa let og kan aldrig skee nær saa tidt, at Folk, som ikke havde det behøvrige Kræv paa Understøttelse, at de kom til at leve i en saadan Anstalt, som at de imellem den store Mængde ogsaa kunne faae deres Deel af Livrenten eller hvad det ellers skulde kaldes, ligesom det, naar der er et saadant Sted, hvortil de kunne søge, som ikke paa nogen bedre Maade efter deres egen Følelse kan opholdes, da skeer det ikke nær saa let, at nogen saadan skulde blive overseet eller oversprungen, og endelig kan jeg ikke alene efter den Følelse, som jeg har havt, ved at see saadanne Huse og ved at tale med deres Indbyggere, men ogsaa efter Alt, hvad jeg kunde baade see og høre af dem og af de Folk, som de tilhørte, ikke skjønte rettere, end at det er en af de Foranstaltninger, som tjene mærkeligt til baade at bevare Mindet om de Bedrifter,

hvori de have deeltaget og til hos den yngre Slægt at vække og at forstærke Følelsen for Fædrelandet, Modet til Kamp og Haabet om Seier. Endelig vil jeg gjøre den Bemærkning, at naar man mener der behøves mindre Fremshyn, mindre Foranstaltninger hos os end hos Andre, fordi Krigen hos os maa betragtes som en saa stor Sjeldenhed, at den maaskee kun indtræffer een Gang i eet Aarhundrede, saa anseer jeg det for aldeles uflogt og uhistorisk; thi, vel veed jeg det, saa vel som vi alle, at der var, men kun ved en sjelden Undtagelse, og som vel neppe noget Aarhundrede kan ventes at ville vise, saalange Verden endnu skal staae, eet Aarhundrede, det attende, hvori Danmark egentlig maatte sige, at det var frit for Krig i hele 80 Aar; men ligesom det vilde være urimeligt under nogen Omstændighed at bygge det allermindeste paa et saadant Tilfælde, hvorom det gjælder, at een Svale gjør ingen Sommer, saa mener jeg, at i det nærværende Aarhundrede, hvor det allerede er den tredje Krig, hvori vi ere indviklede, indviklede, før vi endnu naaede Midten af Aarhundredet, da kan det slet ikke mere taales, at vi gjøre os saadanne Tanker, og jeg mener fremdeles, det kan saameget mindre taales, og vil være saameget mindre raadeligt, som vi aldrig kunne vente, at den gamle Trætte, der ingenlunde er fra igaar eller fra iovergaars, men er saa gammel som Danmarks Rige, skjøndt det er ældgammelt, nu skulde ophøre. Er nemlig først den gamle Folketrætte atter vaagnet, saaledes som den jo nu er lysvaagen, da, hvorledes end den nærværende Kamp eller jeg vil sige det nærværende Optrin af Kampen endes, da skulle vi kun ikke indbilde os, at der skal blive hele Menneffealderne end sige mere mellem saadanne Optrin, og derpaa maa vi være beredte, og vi maae paa den ene Side ikke gjøre andre Foranstaltninger for det nærværende Dieblit end vi kunne vente at holde ud i Fremtiden, og paa den anden Side ikke undlade Noget i den Formening, at idag eller imorgen, naar Freden kan sluttes, saa kunne vi være sikre paa, at ikke mere i vore Dage og rimeligvis ikke heller i vore Børns vilde der komme til at behøves enten videre Forsørgelse eller Huus eller noget andet Saadant.